

Vlasti- = vědné LISTY 172 LEDEN 2026

PŘÍLOHA ODERSKÉHO ZPRAVODAJE

Ernst Lohwag z Dobešova předsedou vídeňského svazu spisovatelů

V následujícím článku seznámíme čtenáře s dnes již téměř zapomenutým významným dobešovským rodákem - spisovatelem Ernstem Lohwagem (někdy uváděném jako Lowak i Lowag), a s některými slavnými členy jeho rodiny - manželkou Marií Margaretou, rozenou Mayer, synem - univerzitním Prof. Dr. Heinrichem Lohwagem a dcerami - malířkou Ernestine Lohwag a malířkou a grafičkou Friederike (Frida) Konstantin Lohwag.

Ernst Lohwag, (Winter-Wien).
Österreichische Nationalbibliothek Wien

Ernst Lohwag se narodil 16. února roku 1847 na selské usedlosti čp. 32 (v roce 1847 majitel Franz Schrom) jako druhý nejstarší syn sedláka Franze Lohwaga (Lowaka) a jeho manželky Josefíny, dcery sedláka Franze Schroma a Anny Marie, rozené Schrom, ze Slezských Vlčovic. Malý Ernst prožil své dětství na selské usedlosti čp. 26 rodu Lohwag (v roce 1847 majitel August Lowak), kterou rod Lohwag prokazatelně vlastnil až do roku 1934¹. Protože byl mimořádně dobrým žákem, byl předurčen ke studiu a v roce 1859 nastoupil na gymnázium v Opavě. Tam se brzy projevil jeho záliba v poezii a psaní. Přestože se ho příbuzní a známí snažili od tohoto „nevýnosného umění“ odradit, využíval volný čas k psaní veršů a povídek. Po ukončení gymnaziálních studií v roce 1867 v Opavě se plně věnoval psaní, přestěhoval se do Vídně, ale každé léto přijížděl na několik týdnů zpět do rodného Dobešova. Od roku 1867 studoval klasickou filologii na vídeňské univerzitě. Ernst Lohwag napsal od 70. let 19. století řadu povídek, humoristických článků a různých esejí pro různé vídeňské časopisy a noviny a někdy působil i jako redaktor. Už po šestém semestru se

věnoval žurnalistice. V roce 1900 se stal předsedou vídeňského „Německo-rakouského svazu spisovatelů“ a tajemníkem Vědeckého klubu. V letech 1901 - 1902 vedl časopis „Ostmark“, který vydával pod názvem „Literární Německo-Rakousko“. Působil také ve správní radě Jubilejního městského divadla.

Mezi jeho nejznámější díla patřila tragédie „Anna“² (1876), „Ifigenie v Deltách“³ (1880), „Kongres planet“ (1912), romány „Hans Schönbichler“ (1910), „Vykopání ráje“ (1884), komedie „Princ Evžen Savojský“ (1905) a básnická sbírka „Nové cesty“ (1879). Materiál pro své básně často čerpal z událostí ze svého domova. Ernst Lohwag se prokázal jako zdatný vypravěč, s etickým smýšlením a vysoce vytříbeným intelektem zůstal blízký přírodě a dokázal ve své próze propojit ideály a realitu. Věnoval se také záznamům starých písní z Dobešova.

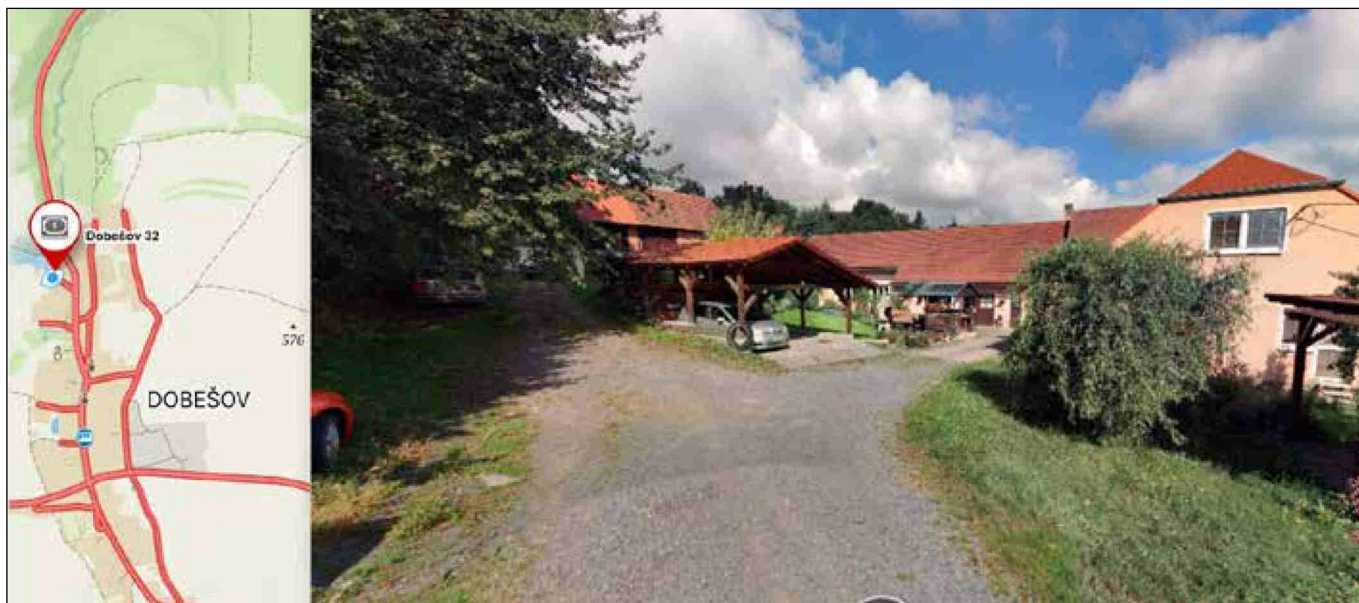
Ernst Lohwag se do Vídně přestěhoval v roce 1867 za studia na vídeňské univerzitě. Po ukončení studia až do svého sňatku bydlel v 7. obvodu Vídně - Neubau, Neubaugasse Nr. 2. Marie Margaretha Mayerová bydlela před sňatkem ve vídeňské čtvrti Erdberg, Schimmelstrasse Nr. 19 ve 3. vídeňském obvodu Landstrasse.

Lohwag se oženil 23. ledna 1877 s 20letou Marií Margarethou Mayerovou, narozenou ve Vídni 21. září roku 1856. Byla dcerou Georga Michaela Mayera, koželuha z Unterkunreuthu (Hraničná, okres Cheb), a Ludoviky Kramer z Ullrichskirchenu (Dolní Rakousko, okres Mistelbach).

1. Dne 1. února roku 1934 koupil Gustav Lorentz z Karle (německy Karlsbrunn v okrese Svitavy) usedlost čp. 26 od Ernsta Lohwaga a jeho manželky Theresie, rozené Walzel z Louček čp. 3. V roce 1945 je jako majitel usedlosti uváděn Gustav Lorenzel.

2. Tragédie „Anna“ představuje skutečný tanec smrti, triviálně senzační dílo, jehož jazyk osciluje mezi „poetickou“ vznešeností a brutalitou,

3. Lohwag později vytvořil tuto klasickou tragédii podle Goetheova vzoru. „Ifigenie“ zde představuje člověka, který je ochoten se obětovat za vyšší ideály (původně šlo o dceru mykénského krále Agamemnona a jeho manželky Klytimestry).

Rodný dům Ernsta Lohwaga - selská usedlost čp. 32 v Dobešově v roce 2024; www.mapy.cz

Ernst a Maria Margaretha Lohwag měli spolu pět dětí:

1. Ernestine Lohwag, narozená 9. ledna roku 1878 ve Vídni. Dne 3. července 1905 se provdala za malíře Franze Johanna Szablyu-Frischaufa (*1876, †1940 Budapešť).

Byla umělkyní, studovala ve Vídni u Simona Hllosyho, v Mnichově a v Nagybáni spolu se svým manželem. Byla spoluzakladatelkou uměleckého spolku „Kéve“ v Budapešti, kde vedla malířskou školu pro ženy. Malovala portréty, krajiny a zátiší. Pracovala také jako ilustrátorka. Zemřela v Budapešti 18. března roku 1940. Pohřbena byla na významném hřbitově v Budapešti zvaném „Farkasréti“ (mad. „Farkasréto femető“).

Ernestine Lohwag na dobové fotografii.
Magyar Nemzeti Digitale Archivum

Žena se slunečníkem; commons.wikimedia.org/wiki/
Category:Ernesztin_Lohwag

2. Maria Lohwag, narozená 16. ledna roku 1879 ve Vídni. Dne 24. listopadu 1902 se ve Vídni provdala za Dr. Ericha Josefa Antona Sluku (*1876 Prossnitz, †1937 Vídeň), císařského a královského vrchního lékaře v posádkové nemocnici č. 9 v Terstu. Naposledy působil jako pediater ve Vídni. Maria Sluka, rozená Lohwag, zemřela 12. ledna 1943 ve Vídni.

3. Helene Ludowika Lohwag, narozená 12. července roku 1882 ve Vídni, byla umělkyně, zabývala se houbami. Dne 2. března 1908 se provdala za Karla Oskara Guggenthala-Schacka (*1879 Lublaň/Krajsko). Houby ilustrovala v brožurě Dr. Bernharda Hörmanna „48 jedlých a jedovatých hub“. Zemřela 20. ledna 1943 ve Vídni.

4. Heinrich Lohwag (dvojče s Friederikou), narozený 10. května roku 1884 ve Vídni. Byl přírodovědec, botanik a mykolog. Po základní škole navštěvoval Akademické gymnázium a následně studoval na univerzitě. Dne 27. června 1908 získal na Vídeňské univerzitě doktorát s vyznamenáním za

1908 Dr. Heinrich Lohwag po studiu na vídeňské univerzitě, viz použité zdroje

1940_Doc. Dr. Heinrich Lohwag na vídeňské univerzitě, viz použité zdroje

Frida Konstantin Lohwag, autoportrét; wikipedia.org/wiki/Frieda_Konstantin

Frida Konstantin Lohwag, portrét baronky Margity Czóbelové, 1913. Zdroj: wikipedia.org

disertační práci „O době vývoje prvních květů u dřevin“. Současně složil učitelkou zkoušku z přírodopisu a matematiky. Na podzim roku 1908 nastoupil na Akademické gymnázium ve Vídni jako zkušební učitel a 8. prosince 1908 získal plné učitelské místo na státním gymnáziu v Brüxu. Po dvou letech se stal suplujícím učitelem na Akademickém gymnáziu ve Vídni a 1. září 1912 byl jmenován stálým učitelem na státním gymnáziu v Trentu. Než se přestěhoval do Trenta, oženil se 11. září 1912 ve Vídni se slečnou Nelly Brightwellovou (*28. října 1886 v Keszthely, Maďarsko), dcerou Thomase Brightwella, správce stájí knížete Schwarzenberga, a Irmí Okonnovové. V roce 1928 se kvalifikoval jako univerzitní lektor botaniky na Vídeňské univerzitě (1940, dosent).

V letech 1944 - 1945 také přednášel botaniku studentům lesnictví na Univerzitě přírodních zdrojů a biologických věd. Během druhé světové války obnovil výuku na Akademickém gymnáziu. Jeho specializací byla mykologie a kryptogamy. Heinrich Lohwag zemřel ve Vídni 22. září 1945.

5. Friederike (Frida) Konstantin Lohwag (dvojče s Heinrichem), narozená 10. května 1884 ve Vídni, byla malířka a grafička. Aby ji nikdo nezaměňoval se sestrou Ernestine, říkala si Frida Konstantin. Dne 1. dubna 1918 se ve Vídni provdala za Johanna Szablyu (narozeného 29. srpna 1880 v Budapešti). Byla studentkou svého švagra Franze Johanna Szablyi-Frischaufa, který v letech 1903 - 1907 vedl malířskou školu. V roce 1907 spoluzaložila v Budapešti umělecký spolek „Kéve“ a účastnila se jeho výstav. Studijní cesty ji zavedly do Terstu a Benátek. Věnovala se také studiím lidí a zvířat, portrétům členů rodiny a malbám zámku Strážky a jeho

okolí. V roce 1913 strávila delší dobu ve Strážkách u Spišské Belé (tehdy Nagyőr v Maďarsku). Tam se u ní učily malířství baronky Margita Czóbelová a Marianna Czóbelová. Její kresby zvířat navazovaly na předchozí série ze zoologické zahrady Schönbrunn a londýnských vesnických stájí.

Strážky si natolik užívala, že se tam několikrát vracela. Konstantina často trávila zimy u své sestry. Své letní dojmy tam přetvářela mimo jiné do leptů, z nichž některé získala Císařská knihovna ve Vídni. Zemřela na španělskou chřipku v Budapešti 29. prosince roku 1918, v roce své svatby, ve věku pouhých 34 let. Pohřbena byla na významném hřbitově v Budapešti zvaném „Farkasrét“ (maď. „Farkasréto femető“).

Spisovatel Ernst Lohwag - otec výše uvedených dětí, zemřel na arteriosklerózu dne 1. února 1918 ve Vídni 3. Reiserstrasse, Nr. 5 v 71 letech. Jeho manželka - vdova Maria Margaretha Lohwag, rozená Mayer - zemřela o 17 let později dne 13. srpna roku 1935 na srdeční infarkt. Oba společně se synem Prof. Dr. Heinrichem Lohwagem, vnukem Prof. Dr. Kurtem Lohwagem a jeho manželkou Irmgard Lohwag, byli pohřbeni ve společném rodinném hrobě č. 36, skupina 41 A, řada G 1 na Centrálním hřbitově ve Vídni (Zentralfriedhof Wien, Simmeringer Hauptstrasse 234).

Nekrolog k úmrtí Ernsta Lohwaga ve vídeňských novinách „Neuigkeits-Welt-Blatt“ z 2. února 1918:

„Osud nás nutí oznámit úmrtí dlouholetého věrného a velmi zkušeného spolupracovníka našich novin, redaktora a spisovatele Ernsta Lohwaga, který byl dnes ráno po dlouhé nemoci povolán do lepšího posmrtného života. V něm ztrácíme upřímného

a věrného kolegu, jehož vřelé srdce mu získalo tolik přátel jako jeho mimořádně smířlivá povaha. Literární tvorbě se věnoval od útlého věku a kromě novel a humoristických děl publikoval romány a několik dramatických děl v různých časopisech. Byl jedním z nejstarších členů Vědeckého klubu, do kterého patřil od jeho založení a kde po mnoho let zastával čestnou funkci generálního tajemníka, za což mu byl v roce 1908 císařem udělen Rytířský kříž Řádu Františka Josefa. Ernst Lohwag, který po určitou dobu působil i jako prezident byl členem Německo-rakouského svazu spisovatelů a pracoval pro „Wiener Allgemeine Zeitung“ a „Deutsche Zeitung“. Od roku 1907 byl členem redakční rady našich novin, kde vedl rubriku zahraniční politiky. Teprve loni, v plném zdraví a síle, se mu dostalo mnoha srdečných poct u příležitosti jeho 70. narozenin, ale brzy poté onemocněl a nyní ho z dlouhého utrpení vysvobodila smrt.“

Budapešť XII, hřbitov Farkasréti, hrobka rodiny Szablya-Frischauf. Ernestine je zde uvedena jako Szablya-Frischauf Ferencne Lohwag Ernestin (česky paní Ference Szablya-Frischauf Lohwag Ernestine) a Frida Konstantin jako Szablya Jánosné Konstantin Lohwag Frida (česky paní Janoše Szablya Konstantin Lohwag Frida); commons.wikimedia.org/wiki/Category:Ferenc_Szablya-Frischauf

Na závěr článku se vraťme ještě k dcerám Ernsta Lohwaga – Ernestině Lohwag, provdané do Budapešti za významného maďarského umělce Franze Johanna Szablyu-Frischaufa, a Fridě Konstantin Lohwag, provdané do Budapešti za bratra manžela Ernestiny, Johanna Szablyu-Frischaufa. Obě malířky byly úspěšnými studentkami malíře a užitého umělce Franze Johanna Szablyi-Frischaufa⁴, zakladatele sdružení Maďarského svazu výtvarných

a užitných umělců (KÉVE) a zařadily se mezi významné umělkyně Maďarska. Byly pohřbeny v rodinné hrobce Szablya-Frischauf na jednom z nejznámějších budapeštských hřbitovů Farkasréti, který se nachází ve XII. obvodu - Budíně a slouží jako místo posledního odpočinku mnoha významných Maďarů.

Za HVS Odry připravil Pavel Kašpar st.

Poznámka: naše poděkování za poskytnutí archivních podkladů patří panu Dr. Wolfgangu Bruderovi ze sdružení Alte Heimat Kuhländchen.

Použité zdroje:

Lux Otto: *Gedenkbuch der Gemeinde Dobischwald. Dobešov 1931 – 1943.* Soka Nový Jičín.

Hölzl Ulrike: *Ernst Lohwag aus Dobischwald, Schriftsteller, Redakteur. Alte Heimat Kuhländchen.*

Maďarský národní digitální archiv, soubory/Szablya-Frischauf Ferencné Lohwag Ernestin (1878 - 1940). <https://www.icar-us.eu/cooperation/online-portals/matricula/>

Lohwag Ernestine – Taufbuch 1878, Erdiözese Wien 3, Landstrasse, St. Rochus, sign. 01-59

Lohwag Ernst und Mayer Maria – Trauungsbuch 1877, Erdiözese Wien 3, Landstrasse, St. Rochus, sign. 02-12

Lohwag Heinrich und Friederike – Taufbuch 1884, Erdiözese Wien 3, Landstrasse, St. Rochus, sign. 01-59

Lohwag Heinrich und Brightwell Nelly – Trauungsbuch 1912, Erdiözese Wien 3, Landstrasse, St. Rochus, sign. 02-32

Lohwag Ernst – Sterbuch 1918, Erdiözese Wien 3, Landstrasse, St. Rochus, sign. 03-37

Lohwag Maria – Sterbuch 1935, Erdiözese Wien 3, Landstrasse, St. Rochus, sign. 03-41

<https://limam.upol.cz/Authors/Detail/669>

https://commons.wikimedia.org/wiki/Category:Ernesztin_Lohwag

https://www.geschichtewiki.wien.gv.at/Heinrich_Lohwag

<https://biographien.ac.at/ID-0.3034994-1>

https://www.zobodat.at/biografien/Lohwag_Heinrich_Sydowia_3_0001-0027.pdf

https://de.wikipedia.org/wiki/Frieda_Konstantin

<https://www.friedhoefewien.at/verstorbenensuche>

<https://de.findagrave.com/memorial/244231510/ernst-lohwag#view-photo=259804133>

<https://de.findagrave.com/memorial/244231510/ernst-lohwag#view-photo=259804133>

https://en.wikipedia.org/wiki/Farkasréti_Cemetery

https://hu.wikipedia.org/wiki/Szablya-Frischauf_Ferenc

4. Franz Johann Szablya-Frischauf (*9.dubna 1876, †1962, Keszethely) Maloval naturalistické krajiny a portréty. V letech 1938 až 1943 se zabýval užitým uměním a interiérovým designem. Byl místopředsou Maďarského sdružení užitého umění a redaktorem časopisu Maďarské užité umění.